

Zbiór Orzeczeń

Sprawa T-292/18

**Republika Portugalska
przeciwko
Komisji Europejskiej**

Wyrok Sądu (piąta izba) z dnia 30 stycznia 2020 r.

EFRG i EFRROW – Wydatki wyłączone z finansowania – Wydatki poniesione przez Portugalię – Artykuły 32 i 33 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005 – Artykuł 54 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 – Pojęcie „sądu krajowego”

1. *Rolnictwo – Wspólna polityka rolna – Finansowanie przez EFRG i EFRROW – Rozliczanie rachunków – Kwoty podlegające zwrotowi przez państwo członkowskie – Nieodzyskanie przez państwo członkowskie w przewidzianym terminie kwot należnych w związku z nieprawidłowościami lub zaniedbaniami – Różne terminy w zależności od tego, czy odzyskanie jest przedmiotem postępowania przed sądami krajowymi – Pojęcie „sądu krajowego” – Odzyskanie przez jednostkę organizacyjną administracji w drodze egzekucji należności podatkowych – Jednostka organizacyjna wykonująca jedynie funkcje o charakterze administracyjnym i niespełniająca wymogu niezawisłości – Wyłączenie (art. 267 TFUE; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1306/2013, art. 54 ust. 2; rozporządzenie Rady nr 1290/2005, art. 32 ust. 5, art. 33 ust. 8)*

(zob. pkt 33–37, 47–49, 55, 56)

2. *Rolnictwo – Wspólna polityka rolna – Finansowanie przez EFRG i EFRR – Rozliczanie rachunków – Zasady – Obowiązek staranności ze strony państw członkowskich [art. 4 ust. 3 TUE; rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1306/2013, art. 58 ust. 1; rozporządzenie Rady nr 1290/2005, art. 9 ust. 1 lit. a)]*

(zob. pkt 59–67)

Streszczenie

W wyroku Portugalia/Komisja (T-292/18), wydanym w dniu 30 stycznia 2020 r., Sąd oddalił wniesioną przez Republikę Portugalską skargę o stwierdzenie częściowej nieważności decyzji wykonawczej Komisji Europejskiej (UE) 2018/304¹ w zakresie, w jakim wyłącza ona z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez to państwo członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w kwocie 1 052 101,05 EUR.

Zgodnie z art. 32 ust. 5 rozporządzenia nr 1290/2005², jeżeli odzyskanie nienależnie wypłaconych lub utraconych na skutek nieprawidłowości bądź zaniedbań kwot nie nastąpiło w terminie czterech lat od daty pierwszego ustalenia administracyjnego lub sądowego lub w terminie ośmiu lat, w przypadku gdy odzyskanie jest przedmiotem postępowania przed sądami krajowymi, konsekwencje finansowe nieodzyskania ponosi w 50% zainteresowane państwo członkowskie oraz w 50% budżet Unii (zasada podziału odpowiedzialności finansowej w przypadku nieodzyskania zwana dalej „zasadą 50/50”)³.

U podstaw zaskarżonej decyzji leży stwierdzenie przez Komisję, w ramach jej zadania polegającego na badaniu wszczętych w następstwie nieprawidłowości krajowych postępowań w przedmiocie odzyskiwania nienależnych płatności, błędnego zakwalifikowania przez władze portugalskie niektórych poniesionych w ramach EFRG lub EFRROW wydatków, które powinny zostać odzyskane. Komisja uznała, że długi wobec portugalskiej agencji płatniczej, których odzyskanie było przedmiotem postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez portugalskie organy podatkowe, zostały błędnie zakwalifikowane jako długi, których odzyskanie „jest przedmiotem postępowania przed sądami krajowymi w rozumieniu wskazanego powyżej przepisu”. Jej zdaniem zasada 50/50 powinna być zatem zostać zastosowana do tych długów już w przypadku nieodzyskania ich po czterech latach, a nie dopiero po ośmiu latach, jak utrzymywały władze portugalskie.

Nie zgadzając się z powyższą interpretacją, Republika Portugalska wniosła o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji, podnosząc, że egzekucja kwot należnych w ramach stosunków administracyjnych była wykonywana w Portugalii w postępowaniu egzekucyjnym w sprawach podatkowych, które należy uznać za postępowanie o charakterze sądowym. Owo państwo członkowskie twierdzi, że zasada 50/50 powinna być zatem stosowana tylko w przypadku nieodzyskania środków po ośmiu latach.

Na poparcie skargi o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji Republika Portugalska podniosła jeden zarzut dotyczący naruszenia art. 32 i 33 rozporządzenia nr 1290/2005 oraz art. 54 rozporządzenia nr 1306/2013 ze względu na to, że Komisja błędnie uznała, iż długi wobec portugalskiej agencji płatniczej, których odzyskanie było przedmiotem egzekucji prowadzonej przez organy podatkowe, nie stanowią długów, których odzyskanie jest przedmiotem postępowania przed sądami krajowymi w rozumieniu wspomnianych artykułów.

¹ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/304 z dnia 27 lutego 2018 r. wyłączająca z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. 2018, L 59, s. 3).

² Rozporządzenie Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz.U. 2005, L 209, s. 1).

³ Artykuł 32 rozporządzenia nr 1290/2005 zawiera przepisy szczególne w odniesieniu do EFRG. Artykuł 33 ust. 8 tego rozporządzenia zawiera zasadniczo równoważny przepis w odniesieniu do EFRROW. Przepisy te zostały zasadniczo przejęte w art. 54 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej (Dz.U. 2013, L 347, s. 549; sprostowanie Dz.U. 2016, L 130, s. 13), które uchyliło i zastąpiło rozporządzenie nr 1290/2005.

W celu oddalenia skargi Sąd w pierwszej kolejności przypomniał, że pojęcie „sądu krajowego”, które jest rozstrzygające dla określenia zakresu stosowania zasady 50/50, nie może zostać pozostawione wyłącznie ocenie każdego z państw członkowskich i należy mu nadać w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić z uwzględnieniem kontekstu przepisów, w które się ona wpisuje, i celu realizowanego rozporządzeniami nr 1290/2005 i nr 1306/2013.

W celu dokonania wykładni pojęcia „sądu krajowego”, o którym mowa w wyżej wskazanych artykułach, Sąd odniósł się do kryteriów zastosowanych przez Trybunał dla oceny, czy organ odsyłający ma charakter „sądu” w rozumieniu art. 267 TFUE.

Zbadawszy cechy właściwej jednostki organizacyjnej portugalskiej administracji podatkowej w świetle powyższych kryteriów, Sąd uznał, że takiej jednostki organizacyjnej nie można zakwalifikować jako „sądu krajowego”. Nie pełni ona bowiem funkcji sądowniczej, a jedynie funkcje o charakterze administracyjnym, i jej zadaniem nie jest rozstrzyganie sporów ani kontrola zgodności z prawem zaświadczenia o długu wydanego przez portugalską agencję płatniczą. Taka jednostka organizacyjna nie spełnia ponadto wymogu niezawisłości.

Sąd wywiódł na tej podstawie, że wbrew twierdzeniom rządu portugalskiego postępowanie egzekucyjne w sprawach podatkowych toczące się przed właściwą jednostką organizacyjną administracji podatkowej nie może zostać zakwalifikowane jako odzyskanie przed „sądami krajowymi” w rozumieniu wyżej wymienionych artykułów rozporządzenia nr 1290/2005 i rozporządzenia nr 1306/2013, przynajmniej w braku interwencji ze strony sądów administracyjnych i do spraw podatkowych.

Republika Portugalska powinna była zatem zakończyć postępowanie egzekucyjne w sprawach podatkowych przed właściwą jednostką organizacyjną administracji podatkowej w terminie zawitym czterech lat, o którym mowa w wyżej wymienionych przepisach. Sąd stwierdził zatem, że Komisja mogła skutecznie wyłączyć niektóre wydatki z finansowania Unii z tego powodu, iż były one przedmiotem postępowania egzekucyjnego w sprawach podatkowych przez ponad cztery lata przed właściwą jednostką organizacyjną administracji podatkowej.